

Tarihle barışmaktan kastedilen, Osmanlı İmparatorluğu ve Türkiye Cumhuriyeti tarihleri hakkında açık görüşe sahip olmaktır. Bu konuda sosyalist hareketteki durum karmakarışıktır ve birbirinden çok farklı tarih değerlendirmeleri yapılmaktadır. Tarih konusu her zaman tartışmaya açıktır ve tümüyle aynı bir tarih değerlendirmesi beklenemez ama farklılıkların çok büyük olması da normal değildir. Unutulmaması gerekir ki, sosyalist bir ülke bu tarih temeli üzerinde kurulacaktır ve bu tarih hakkında daha önce en azından köşeleri belli bir görüşe sahip olmak önemlidir.

Ülke tarihi hakkında karmakarışık görüşlere sahip olmak tarih araştırmaları konusunda da kendini gösterir. Mesela Osmanlı'nın tarihi en fazla savaştığı ülkelerden birisi olan ve aydınlanma süreçleri de birbirine benzeyen Çarlık Rusya'sı ile birlikte incelenmelidir ama gerçekleştirilmesinde büyük zorluklar vardır. Bunun temelinde yatan, kemalizmin Osmanlı anlayışıyla İslamcılığın anlayışı arasında kalan sosyalistlerin özgün görüş geliştirememiş olmasıdır. Hikmet Kıvılcımlı'nın görüşü üzerinde birazdan durulacaktır.

Konu çok geniş olduğu için belirlemeler yapmakla yetineceğim ve referanslar vereceğim.

Osmanlı'dan başlayalım...

Birincisi; Osmanlı İmparatorluğu bütün imparatorluklar gibi sömürgeci ve yağmacı bir karaktere sahiptir ama bu onun farklı bir uygarlık geliştirdiğini de dışlamaz. Üç kıtada 600 yıl sürmüş bir imparatorluğun dönemine göre farklı bir uygarlık geliştirmeden sadece kılıç zoruyla ayakta kalması mümkün değildir. Uygarlıklar yükselir, uygarlıklar çöker; Osmanlı'da da böyle olmuştur. Bu konuda Yerasimos'un **Az gelişmişlik Sürecinde Türkiye** kitabı yararlı bir kaynaktır. Bu kitabı 1975 yılında iki cilt olarak okumuştum, daha sonra tek cilt olarak yayınlandığını hatırlıyorum.

Osmanlı'nın gücü özellikle yüzyıllardan beri dünyanın merkezi sayılan Akdeniz'in doğu kesimindeki egemenliğine dayanıyordu. 16. yüzyılda okyanus yollarının bulunmasıyla bu egemenlik aşamalı olarak ortadan kalkacaktı. Osmanlı ilk dönem bir "dünya devleti" idi çünkü

zamanın dünyasında önemli bir bölgeyi denetliyordu; daha sonra “dünya” okyanuslara açılabilen ve yeni yollar bulabilen ülkelere taşınacaktı.

Konuyu **Geleceğe Dönüş** kitabında ve değişik yazılarda incelediğim için üzerinde durmayacağım. Dünya denildiğinde kelime aynıdır ama içerik sürekli değişir. Mesela Marx-Engels için “dünya devrimi” İngiltere, Fransa, Almanya ve çevrelerindeki ülkelerdeki devrimdir. O zamanki “dünya” anlayışı budur.

İkincisi; Osmanlı İmparatorluğu kömünal toplumun güçlü izlerini taşıyan Kayı Boyu tarafından kurulmamıştır. Bu tezin sahiplerinden birisi Hikmet Kıvılcımlı’dır ve kendisinin “Türk ordusunun ilericiliği” tezi de buna ya da Osmanlı’nın kuruluşuna dayanır. Konuyla ilgili olarak **Kıvılcımlı ve Silahlı Kuvvetler**

(internette bulabilirsiniz) yazımı okumanızı öneririm. Orada konuyla ilgili kaynaklar da verilmektedir. Kısaca şu kadarı belirtilebilir; Osmanlı’yı kuran Kayı Boyu neredeyse iki yüz yıldır Anadolu’dadır ve kömünal toplumdan gelen özellikleri de iyice azalmıştır. Zaten güçlü bir devlet kurabilmiş, Balkanlar gibi zamanın uygarlığının gelişmiş olduğu bir alanda yayılabilmiş bir imparatorluğun, ilkel kömünal toplumun güçlü özelliklerini taşıyan bir grup tarafından kurulmuş olması mümkün değildir.

Üçüncüsü; Osmanlı Türk müydü sorusudur. Osmanlı’da önde gelen unsur dindi. Yavuz Selim’e kadar islamiyetti, sonrasında sünni islamdı. Osmanlı İmparatorluğu Büyük Selçuklu Devleti’nin ardından kurulan Anadolu Selçuklu Devleti’nin devamcısı olan çok sayıda Anadolu beyliğinden bir tanesidir. Diğer Türk beylikleri zamanla ve özellikle Fatih tarafından ortadan kaldırılmıştır.

Osmanlı’nın ilk döneminde bir ekonomik-askeri örgütlenme olarak etkin olan Ahilik, Anadolu Selçukluları’ndan alınmadır.

Osmanlı’da ön planda din bulunmaktadır ve etnik özellik geri plandadır. Bu etnik özellikte de Türkler ya da daha uygun bir deyimle Osmanlı Türkleri ağır basmaktadır.

Osmanlı İmparatorluğu tarihi bu anlamda Türklerin tarihinin parçasıdır. Türklerin tarihi aynı zamanda Türkler arasındaki savaşların da tarihidir. Bilgi için Doğan Avcıoğlu’nun **Türklerin Tarihi**

kitabına bakılabilir.

Osmanlı tarihini inceleyen batılı yazarların sık olarak Osmanlı yerine Türk demeleri aradaki bu yakınlıktan kaynaklanır.

Burada yaygın olan garip bir tarih anlayışına geliyoruz. Deniliyor ki: Osmanlı sultanlarının büyük bölümünün annesi Türk değildir; Macardır ve benzeri başkalarıdır; dolayısıyla Osmanlı Türk değildir.

Evet, sultanların annelerinin önemli bölümü başka halklardandır ama bu onların o halka ait olduklarını göstermez. Burada yapılan yanlış, bugün geçerli olan bir olguyu 400-500 yıl öncesine uygulamaktır. Bilgi değil, tarih anlayışı yanlıştır.

Osmanlı islamın ilk dönemlerinden gelen önemli bir uygulamayı almıştır: dıştakini içermek ve bunun da yolu asimilasyondur. Osmanlı zorla asimilasyon uzmanıdır. Bu özelliği Araplardan ve onların da aldığı Afrika toplumlarından edinmiştir. Osmanlı'dan önce var olan Büyük Selçuklu ve Anadolu Selçuklu devletlerinde de aynı özellik vardır. Bununla ilgili olarak Afrika'da kölecilik ile Spartaküs yazılarına bakılabilir. Bkz. www.engineerkineryazilar.wordpress.com (Burada yazılar harf sırasına göre sıralanmıştır. Açıp en alta iniyorsunuz.) Spartaküs elit bir köledir yani eğitim görmüş köledir. Bu tür köleler –dönemine göre değişmekle birlikte- bulundukları toplumda önemli görevlere gelebilirler. Memluklarda da aynı özellik vardır. Mesela bir dönemin ordu komutanı eski bir köledir. Köleyi eğitmek ve topluma dahil ederek yüksek görev vermek... Bu kölecilik anlayışı Avrupa ve ABD'deki kölecilik anlayışından farklıdır.

Osmanlı yıllarca Balkan ülkelerinden çok sayıda insanı devşirdi. Osmanlı ordusunun vurucu gücü sayılan Yeniçeriler böyledir. 10 yaş civarındaki Hristiyan çocuklar ailelerinden zorla alınır, Müslüman yapılır ve sıkı bir eğitime tabi tutulurdu. Bunlardan yetenekli olanlar Enderun'a devlet görevlisi olması için gönderilir, diğerleri Yeniçeri yapılırdı. Saraya alınan kadınlar için de asimilasyon geçerlidir.

Asimilasyonu anlamayıp, kişinin asimilasyon önceki konumunun hayat boyu süreceğini sananlar Osmanlı'dan bir şey anlayamazlar.

Tanınmış iki Osmanlı vezirinden Sokullu Mehmet Paşa ile Kuyucu Murat Paşa Bosna kökenlidir,

ikincisinin ailesi de Katoliktir ama bu onların yaşadıkları asimilasyonun ardından Osmanlı'nın önde gelen devlet adamları olmasını engellememiştir.

Osmanlı'daki bu anlayış Türk milliyetçiliğine de geçmiştir. Türk milliyetçiliğinde köken değil, kendini Türk olarak görmek önemlidir. Mesela milliyetçilerin önemli kitabı olan **Türkçülüğün Esasları**'nın yazarı Ziya Gökalp Diyarbakır doğumlu bir Kürttür. Kürtler onun anne babasına bakarak Kürt olduğunu sanır, gerçekte ise kendisini Türk olarak gördüğü için Türktür ve Türk milliyetçiliğine büyük hizmet yapmıştır. Tıpkı Bosnalı Sokullu Mehmet Paşa'nın Osmanlı'ya yaptığı gibi...

Asimilasyonu anlamazsanız ne Osmanlı'dan ve ne de TC tarihinden fazla bir şey anlamazsınız.

Osmanlı'da asimilasyon "Osmanlı Türkleştirmesi" operasyonudur. Filanca Osmanlı sultanının annesi çoktan asimile olmuş ise, kökeninin ne olduğu önemli değildir. Osmanlı'da Macar anneden doğmak Macar olmak anlamına gelmez.

Türk milliyetçiliği, Alman milliyetçiliğinin aksine, dışlayıcı değil, içerici milliyetçiliktir. Kişinin sülalesine bakmaz, kendini ne olarak gördüğüne ve kime hizmet ettiğine bakar.

Asimilasyon Osmanlı ve bu kadar olmasa da sonraki TC tarihinin önemli bir bileşenidir. Burada önemli olan asimilasyonun doğal asimilasyon olmayan yönünün ağır basmasıdır. Birlikte yaşayan insanların zamanla birbirine benzemesi ve bu benzemenin eşit olmaması, bir tarafın diğerine daha fazla benzemesi ve giderek onun içinde erimesi normaldir ve her ülkede bunun örnekleri vardır. Zorla asimilasyon ise bundan farklıdır ve bu zorun dönemine göre farklı çeşitleri vardır.

Ülke tarihinin değerlendirilmesi Osmanlı'yı mutlaka içermek zorundadır. Kemalizmin Osmanlı'yı hiçe indirme politikasının sonuçsuz kaldığını yeterince gördük. Sosyalistlerin yapması gereken Osmanlı'yı hiçleştirmek ya da övmek değil, objektif değerlendirmesini yapmaktır. Belirttiğim gibi tarihte her konuda anlaşmak mümkün değildir ama bu belirli bir konunun köşe taşlarında anlaşmayı dışlamaz.

